

EDITORIAL

Sa pagpriso kang Duterte, pakusgon ang pagbatok sa rehimeng US-Marcos

Gikalipay pag-ayo sa katawhang Pilipinong nangandoy og hustisya ang pag-aresto ug pagpriso sa kanhing tiranong presidente nga si Rodrigo Duterte sa mga pasilidad sa International Criminal Court (ICC) sa The Netherlands niadtong Marso 11. Usa kini ka dakung kadaugan, dili lamang alang sa mga biktima sa malukpanong mga pagpatay nga gimando ni Duterte ilalum sa “gera kontra-droga,” kundili alang usab sa tanang biktima sa pasistang kaudat ilalum sa iyang teroristang paghari.

Nag-abli kini sa posibilidad nga mapanubag ug masilutan si Duterte sa iyang mga krimen sa katawhan, butang nga halos imposible ilalum sa dunot nga nagharing sistema sa pulitika ug hustisya sa Pilipinas.

Walo ka tuig na ang milabay sukad nga gisugdan ang kaso sa ICC. Labaw pa kining natanggong tungod sa pagbalibad sa rehimeng Marcos nga makigtinabangay sa ICC sukad 2022 tungod sa pakig-alyansa kaniadto ni Marcos sa mga Duterte. Karon nga hingpit nang nabuak ang maong alyansa, miu-

yon si Marcos nga hatagag dalan ang ICC aron gamiton kini (lakip na ang pagpalagpot kang Sara Duterte) sa paningkamot niyang ikon-solida ang iyang gahum ug tangtangan ang dagkung babag sa laraw niyang palanaton ang paghari lapas sa 2028.

Ang tinuod, bungol pa gihapon si Marcos sa singgit sa katawhan aron panabagon si Duterte sa iyang mga krimen, sama nga bungol siya sa mga singgit alang sa hustisya sa tanang paglapas sa tawhanong katungod sa panahon sa pagharing

diktador sa iyang amahan. Ang mga pasistang palisiya sa rehimeng Duterte mao usab ang ginapatuman karon ni Marcos Jr alang sa malukpanong pagpanumpo sa katawhang nakigbisog.

Ginapondohan karon sa mga Duterte ang usa ka sistematiko ug malukpanong kampanya sa disimpormasyon ug pekeng pagbalita sa *social media*. Aron makuha ang simpatya sa publiko, ginapagawas karon sa kampong Duterte nga “makaluluoy” ug “biktima” sa pulitikanhong pagpamig-ot ang kanhing nangulong pasistang tirano, ug nga ang pag-aresto kaniya lapas sa balod ug soberanya sa nasud. Ginagamit kini dili isip mga argumento sa ICC, kundili aron sugnuran ang emosyon sa mga maka-Duterte, ug makapatumaw og mga rali.

Gitabunan nila ang liboan ka kalabera sa mga biktima sa pagpamatay atol sa brutal nga paghari ni Duterte. Target sa kumprontasyon ug pagpanghadlok bisan ang mga biktima ug ilang mga pamilya. Ginatago nila ang kamatooran nga gigamit ni Duterte ang gahum sa takuban sa “gubat kontra-droga” aron kontrolon ang suplay sa droga ug mahimong pinakadakung *drug lord* sa Pilipinas. Ginapapha nila sa panumduman sa katawhan kung paunsa sila labaw pang naglisud ug nag-

Sa pagtaral kang Duterte sa ICC, nag-abli ang bag-ong natad sa pakigbisog alang sa pagpanubag sa mga maluibong diktador, tirano ug mga naputos-sa-puthaw nga pasista, nga halos imposibleng masilutan ilalum sa mga reaksyunaryong korte sa Pilipinas. Angayan nga suportahan ug pakusgon ang panawagan nga subling magpamyembro ang Pilipinas sa ICC ug iduso ang rehimeng Marcos nga himuon kini. Atubangan sa dili patas nga pagtunhay ug pagpatuman sa balaod sa papet nga estado sa Pilipinas, ang subling pag-apil sa ICC pabor sa liboang biktima sa pasistang pagpanumpo

"Marcos-Duterte, walay kalainan" sa pagpaantus sa katawhang Pilipino. Walay nausab sa padayon

Aron makab-ot ang gipangan-
doy nga hustisya ug tinuod nga ka-
gawasan, kinahanglang kusganong
suportahan, iasdang ug pakusgon
sa katawhang Pilipino ang arma-
dong pakigbisog sa Bagong Huk-
bong Bayan. Pinaagi lamang sa
pagdaug sa gubat sa katawhan ma-
siguro nga mahatagan og hustisya
ang tanang biktima sa pagpangda-
ugdaug ug pagpahimulos ug maba-
tunan ang pangandoy nga nasud-
nong kagawasan, demokrasya ug
sosyalistang kaugmaon.

 ANG Bayan Bolyum LVI Ihap 6 Marso 21, 2025	Unod
Ang Ang Bayan ginapagawas sa pinulongang Pilipino, Bisaya, Iloco, Hiligaynon, Waray ug Ingles.	Editorial: Sa pagpriso kang Duterte, pakusgon ang pagbatok sa rehimeng US-Marcos 1 Pag-aresto kang Duterte, gikalipay 4 Krisis sa trabaho, direktang atake sa kababayan-an 5 Kabangis sa estado batok sa kababayan-an 5 “Tour of duty” sa BHB 6 Rebyu sa Ulos 2024 6 Sa mubong pagkasulti 7 Magun-ubong proyektong dam sa Mindoro 8 War games sa US sa South Korea ug Pilipinas 9 Welga sa Nexperia Philippines, nagmadaugon 10 Mga protesta 10 3 gipatay sa AFP sa mga pekeng engkwentro 10
Nagadawat ang Ang Bayan og mga kontribusyon sa porma sa mga artikulo ug balita. Ginaawhag usab ang mga tigbasa nga magpadangat og mga puna ug rekomendasyon sa pagpalambo sa atong mantalaan.	
Ang Ang Bayan ginamantala duha ka hugna matag bulan sa Komite Sentral sa Partido Komunista ng Pilipinas	
 ang.bayan@cpp.ph	

Pag-aresto ug pag-atubang sa ICC sa mga krimen ni Duterte, gikalipay sa mga biktima

Nagsadya ang mga pamilya sa biktima sa ekstrahudisyal nga pagpamatay ug pasismo ni Rodrigo Duterte ang pag-aresto ug pag-atubang kaniya sa International Criminal Court (ICC) karong Marso. Giaresto sa ginsakpan sa Philippine National Police si Duterte gamit ang mandamyento de aresto nga gipagula sa ICC niadtong Marso 11 nga gipatuman sa International Criminal Police Organization. Gitunol kaniya ang mandamyento pagtugpa niya sa Ninoy Aquino International Airport gikan sa pagbyahe niya sa Hong Kong.

"Walay susamang kalipay ang akong nabati, dungan sa paghilak tungod sa kalipay sa pag-aresto kang Duterte," matud ni Nanay Dahlia Cuartero, inahan sa usa ka biktima sa "gera kontra-droga" ug myembro sa Rise Up Mothers.

Matud ni Jane Lee, asawa sa usa pa ka biktima, sagul-sagol ang iyang gibati. "Kahilakon ko, gusto gyud nako siyang (Duterte) makita nga nakapriso. Masilutan sila sa gihimo nila sa amo. Siya, giaresto pa lang sa mga pulis, ang among mga paryente, gipatay dayon. Daku kaa-yo ang kalainan tali sa gamhanan ug ordinaryong tawong sama namo," matud niya.

Niadtong hapon sa Marso 11, walag toong protesta ang gilunsad sa tibuok nasud. Kapin 500 ang nagtapok sa Welcome Rotonda sa Quezon City sa pagpanguna sa mga pamilya sa biktima, dili lamang sa "gera kontra-droga," kundili sa palisiya sa pagpamatay sa mga aktibista sa rehimeng Duterte.

Adunay mga protesta, sagad sa pangunguna sa mga grupo sa kabataan-onan, sa La Union, Isabela, Baguio City, Pasig City, Laguna, Tarlac, Iloilo City, ug Cebu City. Nagprotesta usab ang mga estudyante sulod sa mga kampus sa University of the Philippines, Polytechnic University of the Philippines-Manila, University of Sto. Tomas, De La Salle Univer-

sity, ug Ateneo de Manila University.

Mibarog usab ang mga migran-teng Pilipino sa daghang bahin sa kalibutan batok kang Duterte. Nagprotesta usab sa United States, United Kingdom, ug uban pang mga nasud. Nagmartsa ang mga progresibong organisasyon padulong sa *compound* sa ICC aron sugaton og protesta si Duterte sa iyang pag-abot. Nagprotesta usab ang mga pamilya sa biktima ug mga progresibong organisasyon niadtong Marso 14 ug subli niadtong Marso 17 aron iduso ang pagbalik sa Pilipinas sa ICC ug makmakon ang rehimeng Marcos sa kaugalingon niining mga pasistang krimen.

Hustong proseso

Sa mandamyento de aresto nga adunay petsang Marso 7, langkub sa kaso batok kang Duterte ang mga insidente sa pagpatay gikan Nobyembre 1, 2011 hangtud Marso 16, 2019. Dili moubos sa 19 sa maong mga pagpatay nahitabo sa dihang siya mayor pa sa Davao City ug 24 nga kaso sa dihang si-

ya presidente sa Pilipinas. Kini nga mga kaso ang labing magpakita sa patern sa sistematikong pagpatay subay sa palisiya ni Duterte.

Sa dokumentong gipubliko sa ICC niadtong Marso 13, ginganlan si Duterte isip "pinakaresponsable" sa krimen batok sa katawhan, ug "utok" sa paghimo ug pagpakaylap sa plano aron targeton ang "ordinaryong mga kriminal." Gipunting usab sa dokumento nga adunay mga "co-perpetrator" o kakunsaba si Duterte sa krimen. Di madugay, pagulaon na sa korte ang mandamyento de aresto para kanila.

Niadtong Marso 14, giatubang si Duterte sa Pre-trial Chamber I kung asa gipahibalo kaniya ang kason gipasaka batok kaniya, ug ang iyang mga katungod isip suspek. Sa 29-minutong pagdungog, giingon sa korte nga hustong napresenta kang Duterte ang mandamyento dihang siya giaresto ug gipahibalo kaniya ang iyang mga katungod isip suspek. Gitin-aw usab niini nga gitsek-ap si Duterte sa duktor, ug gideklara siyang "hingpit nga nasayod" sa mga lakang nga ginahimo sa korte.

Gitakda sa korte ang sunod nga pagdungog sa Setyembre 23 aron hatagag panahon ang kampo ni Duterte nga makapangandam. Dinhi pa lamang itakda kung aduna bay igong ebidensya ang prosesusyon aron ipadayon ang pormal nga pagtaral sa kaso.

Kung mapamatud-ang sad-an, mamahimong mahukman si Duterte og hangtud 30 ka tuig nga pagkabilanggo, pabayaron og multa ug kumpiskahon ang iyang mga kabtangan nga iyang nakuha tungod sa krimen. Mamahimo usab nga imando sa korte nga bayran niya ang mga biktima sa kumpensasyon alang sa tanang nawala kanila.

Krisis sa panginabuhian, direktang atake sa kababayan-an

Gidumdum sa liboang kababayan-an ang Internasyunal nga Adlaw sa Kababayan-ang Anakpawis taliwala sa grabeng krisis sa panginabuhian ug pulitika. Gitawag nilang atake sa kababayan-ang Pilipino ang pagtiurok sa ang-ang sa panginabuhian sa mga pamilyang Pilipino, nga direktang resulta sa neoliberal nga mga palisiya sa deregulasyon, pribatisasyon ug liberalisasyon sa magkasunod nga reaksyunaryong rehimen. Gikundena nila ang kainutil sa kasamtangang rehimen ni Ferdinand Marcos Jr nga paubsan ang presyo sa pagkaon ug ubang palaliton, ingonman ang pagpatugot niya sa mga pribadong kumpanya nga ipataas ang singil sa mga pangpublikong yutilidad.

Dili malimud ang epekto sa kababayan-an ug mga bata sa pagtiurok sa ekonomiya, kawalay trabaho, ubos kaayong suhulan ug kita, ug sa gipribado ug mahal nga katilingbangong serbisyo. Nagpabiling taas ang presyo sa bugas, karne ug isda, luyo sa mga saad sa rehimen nga paubsan kini pinaagi sa dugang nga importasyon. Nagtaas ang singil sa kuryente ug tubig, ug motaas na ang singil sa LRT sugod Abril 2. Walay hunong ang pagsaka sa presyo sa LPG ug uban pang produktong petrolyo.

Nagtapok ug hiniusang nagsayaw isip protesta ang kababayan-an ug uban pang mga sektor sa Maynila, Laguna, Batangas, Baguio, Tabuk City sa Kalinga; Iloilo, Capiz ug Aklan sa Panay; Naga ug Legazpi sa Bicol, ug sa Davao.

Halos katunga sa kababayan-ang edad 15-65 wala ginaila sa estado isip “pwera sa pamuo” sa nasud. Ginaila silang dili produktibo, bisan og kaabag sila sa ilang mga asawa sa uma, kalsada ug uban pang mga lugar kung asa nakadaginot sila og mumhong kita.

Ang kababayan-ang giilang adunay trabaho anaa sa mga sektor sa serbisyo kung asa kaylap ang kontraktwalisasyon ug minimum lamang o mas ubos pa ang ginadawat nga suhol. Bisans sa dakung empresa, dili

sila mga regular. Sulod sa guberno, upat sa matag 10 ka empleyadong *job order/contract of service* mga babaye.

Sa kinatibuk-an, nagadawat sila og mas ubos nga suhulan kumpara sa kalalakin-an. Ginahatagan sila og mga trabahong “haum” sa ilang mga “tradisyunal” nga papel nga mas sagad anaa sa ubos nga andana sa produksyon ug burukrasya. Sa eskwelahan pa lamang, sagad silang gitukmod sa mga kursong pagpanahi, pagpagwapa (*beauty care*), ug pagsekretarya nga ubos ang suhulan ug sagad dili regular ang trabaho. Gitagana sa mga lalaki ang mga trabahong adunay mas dakung potensyal nga mahimong regular ug makaangkon og taas nga pusisyon.

Gamay kaayo ang ihap sa unyonisadong mga mamumuo, apan labaw pang gamay ang ihap sa mga unyonisadong kababayan-an. Mayorya sa nahabiling unyon anaa sa mga industriyang tradisyunal nga dominado sa kalalakin-an, sama sa pagmanupaktura ug konstruksyon.

Dili katingalahan, mga babaye usab ang pinakadaghang gitangtang sa mga kapitalis-

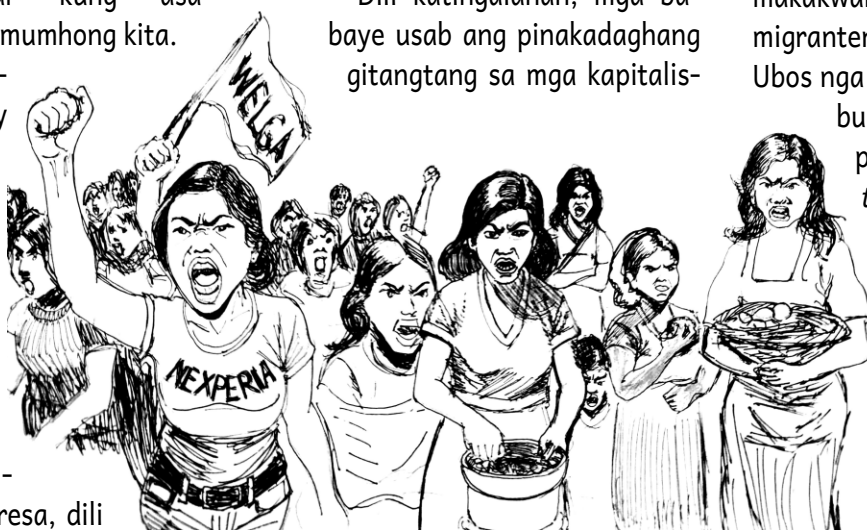
ta. Sa milabayng mga tuig, libu-libong kababayan-an ang nawad-an og trabaho dihang nagsirado ang mga langyawng kumpanya sa *garments* sulod sa mga *export processing zone* sa Cebu. Nabutang usab sa hulga ang trabaho sa kababayan-ang naglangkub sa hangtud 55% sa mga empleyado sa mga *business process outsourcing* o BPO tungod sa paggamit sa mga langyawng kumpanya og *artificial intelligence*.

Gawas sa malukpanong pagpangtang tungod sa *redundancy*, daghan usab nga kababayan-an ang gitangtang sa trabaho tungod sa diskriminasyon. Sa dagkung empresa, tinuyong dili ginadawat ang mga mabdos o adunay mga bana (tungod kay posibleng maburos). Gakatangtang sila human manganak tungod dili sila langkub sa balaod sa *maternity leave*. Walay ginahatag nga suporta ang kapitalista ug ang estado sa kababayan-ang adunay gagmayng anak.

Labaw nga mitataw ang kawalay kaangayan ug kalisud sa kababayan-an sa kabanikanhan. Sa pipila ka dekada sa pagpatuman sa reporma sa yuta, 19% lamang ang kababayan-ang adunay gunit nga *emancipation patent* ug 31% ang may *certificate of land ownership agreement* o CLOA.

Tungod sa kawalay yuta ug kulang sa trabaho, milyun-milyong kababayan-an ang nangabrod para makakwarta. Unum sa matag 10 ka migranteng Pilipino mga babaye. Ubos nga klase ang ilang trabaho ug vulnerable sa abuso, grabeng pagpahimulos ug *human trafficking*. Lakip sa mga biktima og *human trafficking* si Mary Jane Veloso, nga 15 ka tuig napriso sa Indonesia, nga nakaluwas sa silot kamatayon ug, bisan og nakapriso pa, napauli

Sundi sa panid 5

siya sa nasud, sa duso sa iyang mga paryente, higa ug tigsuporta.

Sa isyu sa panglawas, dili lamang paantus, apan makamatay usab sa kababayan-an ang mga palisiya sa estado. Hangtud karon, wala nasulbad sa estado ang *maternal mortality* o pagkamatay sa kababayan-an tungod sa pagpanganak. Gikan Enero hangtud Agosto 2024, nakarekord og 470 ka *maternal death*, katugbang sa 59 nga namatay sa pagpanganak kada bulan. Sa milabayng tuig, mikabat sa 1,868 ang *maternal death*.

Kulang na, pribado pa, ang mga pasilidad panglawas alang sa kababayan-an. Kapin tunga (58%) sa mga panganakan pribado ug nagasingil og nilibo sa normal nga pagpanganak, ug ilabina kung i-sesaryan. Mahal kaayo ang tsek-ap ug pagtambal sa mga balatian sa kababayan-an sama sa *breast* ug *cervical cancer*. Niadtong 2022, nakarekord og 33,079 nga bag-ong kaso sa *breast cancer*, kung asa 11,857 ang natahong namatay, katugbang sa 32 ka kababayan-an kada adlaw.

Dili igo ang proteksyon sa estado sa kababayan-an, ilabina sa batang kababayan-an. Niadtong 2023, 142,276 ang kaso sa pagkaburo sa mga tinedyer, ug adunay 390 kabatan-onang babaye ang nanganak kada adlaw. Sa maong ihap, 3,343 ang naburo sa mga batang edad 15 paubos ug 99% sa maong mga kaso tungod sa *statutory rape* o pagpanglugos sa mas hamtong nga lalaki nga migamit og gahum o awtoridad.

Mas grabe ang kawalay proteksyon sa estado sa mga bata batok sa sekswal nga pagpahimulos. Sa tibuok kalibutan, sentro sa produksyon sa *child sexual abuse materials* ang Pilipinas. Niadtong 2023, nakadawat ang Pilipinas sa halos 3 milyong reklamo, katugbang sa kapin 7,500 reklamo kada adlaw sa gidudahang *online child sexual exploitation*. Walay tubag ang estado sa mayorya sa maong mga reklamo, maong nagpadayon kini nga walay nanubag.

Taliwala sa krisis ug kalisud, labawng migrabe ang kabangis batok sa kababayan-an. Sa limitadong taho sa pulis, adunay 12,046 ka kaso sa lain-laing hut-ong sa pagyatak sa kababayan-an niadtong Enero hangtud Nobyembre 2024, mas taas sa 11,585 ka kaso niadtong 2023. Ginasul-ting usa lamang sa 10 ka kaso sa pagyatak sa kababayan-an ang nataho sa mga pulis tungod sa kawalay pagsalig nila sa mga awtoridad. Labaw nga nahimong lisud sa mga biktima na magpadayag sa social media, kung asa kaylap ang kultura sa pagpamasol sa mga biktima ug mohilum na lamang tungod sa pagtoo nga walay mausab human mabutyag ang krimen.

AB

Kabangis sa estado batok sa kababayan-an

WALAY HUNONG ANG pagpangatake sa reaksyunaryong estado sa kababayan-an sa ngalan sa gubat kontra-insurhensiya. Liboan ka kababayan-an ang biktima sa mga paglapas sa armadong mga pwersa niini, ilabina sa kabanikanhan. Kabahin sila sa mga komunidad nga gihari-harian sa militar ug ginabomba, ug ginapailalum sa blokeyo ug kontrol.

Sukad nga nakalingkod si Marcos Jr sa poder, dili moubos sa 23 ka kababayan-an ang gipatay sa mga ahente sa estado sa takuban sa gubat kontra-insurhensiya. Siyam kanila mga sibilyang giakusahang mga Pulang manggugubat ug gipatay sa gama-gamang mga engkwentro. Lakip dinhi silang Jelyn Deomo, Sheryl Dejomo ug Divina Ajitan nga gipatay sa 96th IB sa Masbate, ug ang mag-inahang Cristina Jacolbe ug iyang babayeng anak nga si Everlee nga gipatay sa 79th IB sa Negros Oriental. Ang uban mga Pulang manggugubat nga gidakop, gitortyur ayha gidayunan og patay, sama nilang Wilma Tiamzon, Hannah Cesis-ta, Annabel Talon, Glorivic Belandres ug Kaliska Peralta.

Dili moubos sa 20 ka kababayan-an ang gidagit sa mga ahente ni Marcos Jr. Tulo kanila mao silang Elgene Mungcal, Ma. Elena Pampoza ug Lyngrace Martullinas, wala pa gilutaw hangtud karon. Pipila kanila ang nakaikyas sa kamot sa mga sundalo, sama nina Jhed Tamano, Jonila Castro, Rowena Dasig ug Dyan Gumanao. Ang uban sekretong gipriso sa kampo militar sama nilang Mariel Rebato ug Monica Ogacho, uban ang ilang mga batang anak.

Tinuyong ginatarget sa mga sundalo ang mga mabdos o bag-o lang nanganak nga gidudahan nilang Pulang manggugubat o asawa sa Pulang manggugubat aron pugson silang mosurender uban ang ilang mga bana. Usa dinhi si Cherilyn Rebata, nga gidagit gikan sa gisak-an niyang balay ug sekretong gipriso hangtud manganak. Gi-kidnap sa mga sundalo ang iyang anak aron pugson siyang ipasurender ang iyang bana nga usa usab ka Pulang manggugubat.

Sa mga komunidad sa mag-uuma nga giukopa sa militar, nagpasiugda ang mga sundalo sa pagpangyatak sa kababayan-an. Dili moubos sa walo ka kaso sa pagpanglugos ang nataho sa mga komunidad sa Northern Samar, Camarines Norte, Batangas ug Oriental Mindoro. Menor-de-edad ang biktima sa duha ka kaso. Duha usab ang nagtaho nga adunay laing sundalong nagsilbing “look out” samtang ginahimo ang krimen.

Gikan Hulyo 2022 hangtud Enero, dili moubos sa 27 ka kababayan-an ang giaresto sa rehimeng Marcos sa gama-gamang kaso sa illegal possession of firearms and explosives ug gilambigit sa armadong kalihukan. Daghan kanila ang tigulang na, sama nilang Presentacion Saluta, 63; Dolores Rapsing Belibit, 70; Adora Faye de Vera, 66; ug pinaulahi, si Myrna Cruz-Abraham, 69. Silang de Vera ug Cruz-Abraham nakagawas na, apan mas daghan ang nap-riso pa sa lain-laing bahin sa nasud.

“Tour of duty” sa BHB

Usa ka bulang nakighimamat sa usa ka yunit sa Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Southern Tagalog silang Ka Cloud ug Ka Malen isip kabahin sa ilang “tour of duty” o TOD. Ang “TOD,” integrasyon o pakigsandurot mao ang lain-laing tawag sa paglubog sa mga myembro sa rebolusyonaryong organisasyong masa ug Partidista gikan sa kasyudaran ngadto sa BHB aron adunay kongkretong kasinatian sa armadong rebolusyon.

Gikan sa hut-ong petiburges silang Ka Cloud ug Ka Malen. Dili sila anad sa kinabuhi sa bukid. Sagad silang nalisdan, ilabina sa lakawan, apan malipayon gihapon nga nangahas pagpahiyon sa manera sa hukbo. Misabay sila sa pagbaktas sa subidaon ug ligyas nga tereyn, paggimbuhatong masa, pagbansay militar ug pagpatuman sa mga gimbuhatong teknikal.

Alang kang Ka Cloud, pinakabut-ang tawo nga iyang nailhan ang nakauban nga mga Pulang manggugubat. Iyang nasaksihan ang determinasyon sa mga manggugubat atubangan sa daghang hagit sa kinabuhing gerilya. Nakita niya ang kaseryoso sa Pulang hukbo sa pagsunod sa kalihukang pagtul-id ug pagtikang sa mga kahuyangan.

Samtang nakaintak, nagbansay si Ka Cloud isip upisyal sa lohistika. Nahimong responsibilidad niya ang pag-imbentaryo sa suplay, pagpagana sa kusina ug pagsiguro sa pagkaon sa yunit. Sa buntag pa lang, unang madungog sa kusina ang “Good morning, mga kasama!” ni Ka Cloud.

Daku usab ang pasalamat ni Ka Malen sa pag-abag ug pagsabot sa mga kauban sa iyang mga kalisdanan sa pagpahaum sa kinabuhi sa sona. Nagbansay siya isip giya sa pulitika sa iyang pormasyon. Nakita niya dinhi ang lugar sa panagbangi sa mga ideya ug punahan sa mga kauban sa diwa sa kalihukang pagtul-id. Nakita niya kung paunsa ang pag-abag sa mga kauban sa usag usa.

Sa adlaw sa paghawa sa duha, naglunsad og ka-pehan ang yunit aron aseson ang ilang pakigsandurot sa hukbo. Bisan og mubo ang ilang integrasyon, nakakutlo og mga leksyon ug inspirasyon pareho ang duha ug ang mga Pulang manggugubat nga nag-atiman kanila. Saad sa duha nga sa ilang pagbalik asamang natarang gerilya, makakuyog sila og uban pang batan-on.

Pamatuod ang kasinatian nilang Ka Cloud ug Ka Malen nga dili babag sa mga rebolusyonaryo sa kasyudaran ang kakulang sa pagbansay aron mahimong Pulang manggugubat. Naghulat ang mga natarang gerilya ug andam ang mga Pulang manggugubat nga mobansay sa mga kabatan-onang lungsod nga nangahas nga mosampa sa hukbong bayan. AB

Rebyu sa Ulos 2024

HAUM SA PANAHOON ug puno sa hagit ang pagmantala sa Ulos 2024. Usa gyud diay ka syensya ug arte nga makonsidera ang makapahaum ug makatubag sa mga unsa, ngano ug paunsa sa kasamtangang konteksto sa atong pakigbisog pinaagi sa mga obra nga mga balak, drama, balagtas, liriko sa kanta, drowing ug dibuho.

Masulting nahimong epektibo ang mga piniling sinulat ug dibuho sa Ulos 2024 tungod kay nakamugna kini og klase-klaseng impak o impresyon sa mga bumabasa. Adunay kurot sa kasingkasing ang mga balak, sulat ug parangalsugilanon alang sa mga nauna nang kauban nga nahimong “artistiko” ug “mamugnaon” ang kinabuhi tungod sa pagpatuman sa bililhong mga misyon ug katungdanan alang sa nasudnon-demokratikong rebolusyon. Ginadala sa mga pahina niini ang bumabasa sa tiunay nga paglantaw sa lain-laing kontradiksyong personal ug katilingbanon apan sa ulahin napatin-aw niini ang kahusto sa pagpili sa pagsubay sa labaw pa sa kaugalingon nga tinguha sa pagrebolusyon alang sa katawhan ug sa hut-ong.

Nahimong malampuson ang daloy sa mga sinulat ug arteng biswal aron dad-on ang bumabasa sa mas taas nga pagsabot, mas taas nga moral ug mas resolbadong determinasyon aron mahimong tigpasiugda sa kultura sa pagtul-id.

Anaa ingon niining diwa maong padayon ang kampanya ug panawagang basahon ang tibuok libro sa Ulos! Isabay ang pagbasa niini sa mga pagbasa sa mga bata kang dokumento nga kailangang tun-an ug tukion. Maayo kaayong gamiton ang mga siniluat isip inspirasyon samtang ginahimo ang mga pulong pagtuki, kumprehensibong pagsumada, pagpuna ug pagpuna-sa-kaugalingon ug uban pang gimbuhaton sa ideolohiya, pulitika ug organisasyon.

Niining panahona, ilabin sa kasyudaran, ang oras nga ginahatag alang sa pagbasa, pagtuki, pagtuon ug gimbuhatong masa nahimong natad na usab sa panagbangi tungod sa kontra-agos nga impluwensya sa dili hustong paggamit sa internet ug *social media*. Matud pa sa introduksyon sa Ulos 2024, “ang pag-usab sa panghunahuna ug mga gawi, indibidwal ug kolektibo, usa ka gimbuhatong kultural.” Kung kinahanglang mag-umol pag-usab sa paggamit sa internet ug *social media*, buhaton kini. Kung kinahanglang kritikal nga tul-iron ang mga petiburges nga impluwensya gikan sa lain-laing materyal ug instrumentong nagaatake sa atong proletaryong diwa ug gawi, kinahanglang kining ilampos. Usa ka kulturang mi-barog batok sa suhetibismo ug mga petiburges nga panghunahuna ug gawi ang hiniusa natong kritikal ug mamugnaong iasadang!

64%

sa natahong mga paglapas sa pagpangampanya mga kaso ng *Red-tagging*, sunod ang iligal nga pagpangampanya, pagpalit og boto ug iligal nga paggamit sa pangpublikong rekurso.

Gikan sa: *Vote Report PH*,
Marso 14 2025

₱200/adlaw

dugang ni Marcos sa espesyal nga alawans sa mga sundalo (regular ug reserba) gikan ₱150 ngadto sa ₱350, dugang sa sweldo sa mga pasistang taas pa sa ordinaryong mga empleyado sa gubyrno. Sukwahi niini, anaa sa abereyds nga ₱35 lamang ang dugang sa minimum nga suhulan sa mga mamumuo sa tibuok nasud, ang midawat sa wala pay katunga sa makabuhi nga suhulan.

50%

gitaas sa bolyum sa giimport nga karneng baboy niadtong Enero nga nagpaubos sa presyo sa produkto sa lokal nga magbababoy. Luyo niini, nagpabiling taas ang presyo sa baboy sa mga merkado.

Jay Kamote,
Miggy Mango,
Xiaomi Ocho

dugang nga mga pekeng pangalan nga midawat og bayad gikan sa *confidential funds* ni Sara Duterte. Lakip ang "**Mary Grace Piattos**," ang maong mga pangalan nahimong mitsa aron imbestigahan ang maanomalyang paggamit ni Duterte sa pondo.

₱2.02 TRILYON

ang gibayad sa gubyrno sa utang niadtong 2024, 26% mas taas kaysa ₱1.6 trilyon gibayad niadtong 2023. Labaw pa kining motaas sa mosunod nga mga tuig, human ang walay hunong nga pagpangutang sa Pilipinas ubos sa rehimeng Duterte ug Marcos.

4.4 EKTARYA

ang gilangkub sa iligal ug magun-ubong pagkwari sa Bugo, Cagayan de Oro. Napahunong kini sa mga residente pinaagi sa ilang kolektibong protesta.

160

estado ang nagtukod sa **Rome Statute** niadtong Hulyo 17, 1998 sa Rome, Italy ug nagtukod sa ICC isip permanenteng korte nga adunay hurisdiksyon sa pinakagrabeng krimen nga adunay internasyunal nga importansya, sa henosidyo, krimen batok sa katawhan, krimen sa gubat ug krimen sa agresyon.

₱1.225 B + ₱274.8 M

nausik sa paghimo sa Cabagan-Santa Maria Bridge sa Isabela nga mihagba niadtong Pebrero 27, 26 ka adlaw human kini ablihan sa publiko.

Magun-ubong proyektong dam sa Occidental Mindoro

Laing hulga na usab sa kinabuhi ug panginabuhian sa mga mag-uuma, katutubong Mangyan-Buhid, ug lumulupyo sa utlanan sa San Jose ug Rizal, Occidental Mindoro ang planong pagtukod og dam sa mga suba sa Kayakyan ug Busuanga, nga anaa sa utlanan sa duha ka lungsod. Ang Kayakyan usa sa mayor nga sanga sa suba sa Busuanga, usa sa dakung suba sa probinsya.

Napulo ka baryo sa katutubong Mangyan-Buhid ang nagsalig sa suba sa Kayakyan alang sa ilang panginabuhian ug mga inadlaw-adlaw nga panginahanglan. Nagsilbi usab kining tinubdan sa tubig alang sa irigasyon sa dili moubos sa pito ka barangay.

Ang Lipitan Small Reservoir Irrigation Project

Ang Lipitan Small Reservoir Irrigation Project nagtinguhang magtukod og duha ka dam sa suba sa Kayakyan ug Busuanga aron kuno palambuon ang sistema sa irigasyon sa mga barangay sa San Jose ug Rizal. Gipasiugdahan kini sa National Irrigation Administration (NIA) pinaagi sa Irrigation Management Office sa Occidental Mindoro.

Sa pagpatuman sa proyekto, direktang gibalewala sa reaksyunaryong gubyrno ang kaugalingong mini nga balaod nga Indigenous People's Rights Act (IPRA) nga nagsulting kinahanglan unang kuhaon ang Free, Prior, and Informed Consent (FPIC) o pagtugot sa mga komunidad nga langkub sa mga proyekto.

Duha ka dam ang planong tukuron alang sa maong proyekto. Una, ang *impounding dam* nga maoy motigum sa tubig gikan sa hulo o taas nga bahin sa suba sa Kayakyan.

Ikaduha, ang "diversion dam" nga pagatukuron sa suba sa Busuanga sa utlanan sa mga barangay sa Central sa San Jose, Pitogo, ug Sto Niño

sa Rizal. Kini ang maglihis sa dagan sa tubig aron maabot niini ang mga barangay paduul sa sentro sa San Jose.

Gipanghinambog sa NIA nga anaa sa 6,676.20 ektaryang mga umahan ug 4,334 ka mag-uuma ang "makabenipisyo" sa pagatukurong irigasyon. Apang mas mayor nga tumong sa dam ang *hydropower* nga magmugna og 2.5 *megawatt* nga kuryente nga motubag kuno sa dakung kanihit sa suplay sa kuryente sa Occidental Mindoro.

Sa banabana, mokabat sa ₱6.94 bilyon ang badyet alang sa proyekto nga pondohan sa pautang sa Japan International Cooperation Agency. Sugdan ang konstruksyon sa 2027 ug mahuman sa 2032.

Perwisyo sa masang Mindoreño

Gibanabanang kapin 40,000 ka tawo ang maapektohan sa proyekto.

Lima ka baryo o kapin-kun-kulang 1,400 ka katutubong Mangyan-Buhid ang mapalayas sa ilang mga puy-anan ug mga umahan. Lima pa ka komunidad sa lumad, nga adunay populasyong 2,200, ang mapapha

tungod sa kaduul niini sa suba ug sa mismong pagatukurong dam.

Anaa usab sa peligro ang mga barangay nga anaa sa kapatagan sa gilid sa suba sa Busuanga. Direkta silang apektado sa pagbaha nga ibunga sa dam sa matag magpaawas kini og dakung bolyum sa tubig. Karon pa lang, sagad nga gakabahaan ang mga lugar sa mga patag nga sakop sa utlanan sa San Jose ug Rizal.

Niadtong 2024, gibabagan sa katawhan ang maong proyekto nga gihanyag kanila sa lokal nga gubyrno. Bisan pa man, gipugos sila pagsugot sa mga armadong elemento sa 203rd IBde ug mga pulis. Tungod sa pagsupak, arbitrario silang giakusahang mga tigsuporta sa Bagong Hukbong Bayan. Ginahadlok bisan ang mga upisyal sa mga apektadong barangay ug gagmayng negosyante aron pugngan silang motingog batok sa proyekto.

Sa pag-antus sa ordinaryong katawhan, gilaumang minilyon ang ganansya sa mga pribadong kontraktor nga mohakop saa mga kontrata sa proyekto ug kaubang mga imprastruktura sama sa pagatukurong mga kalsada ug tulay padulong sa target nga lugar. Mokabo usab og ganansya ang mga konseyunaryo sa kuryente sama sa San Miguel Corporation ni Ramon Ang ug OrMin Power Inc ni Jolly Ting gikan sa makuhang enerhiya sa dam.

Nakadeploy ug kanunay naga-operasyon sa lugar nga pagatukuran sa dam ang mga pasistang pwersa sa 203rd Bde ug mga pulis aron protektahan ang magun-ubong proyekto.

Gikan sa Alab, rebolusyonaryong mantalaan sa Mindoro.

Magun-ubong mga war games sa US sa South Korea ug Pilipinas

Miarangkada na ang pinakadagkung war games o pagbansay sa gyera sa imperyalismong US sa rehiyon sa Asia Pacific karong 2025. Gisugdan sa US sa Republic of Korea (ROK) niadtong Marso 10 ang Freedom Shield war games samtang nakatakdang ipahigayon ang pinakadagkung Balikatan war games sa Pilipinas sa umalabot nga mga bulan. Ginapahigayon kini dungan sa daghan pang mas gagmayng war games ug aktibidad sa militar sa US sa lain-laing bahin sa rehiyon.

Ang maong mga war games ginapagawas nga mga "ehersisyong pangdependensa" ug pagpakusog sa aliyansa. Ang tinuod nga laraw niini mao ang pakusgon ang "interoperability" o kontrol sa mga militar sa US sa mga pwersang militar sa Pilipinas ug ubang nasud. Ginagamit usab kini sa US aron ipabilin ang kontrol sa rehiyon ug labaw pang pakusgon ang tensyon sa karibal niining imperyalistang China ug sa North Korea.

Freedom Shield 25

Dili moubos sa 19,000 ka pwersang militar sa South Korea ug US ang misalmot sa Freedom Shield (FS) 25 nga milungtad og 11 ka adlaw o hangtud Marso 21. Anaa sa 17 ka mga war games, gikan sa 10 ka war games niadtong 2024, ang gilunsad karong tuiga. Naglunsad og lain-laing tipo sa pagbansay militar ang tropa sa US ug South Korea lakip ang mga live-fire (pagkarga sa tinuod nga mga bala o artileriya) exercises sa kayutaan, katubigan ug kahanginan sa nasud.

Ang maong tinuig nga war games ginaila sa Democratic People's Republic of Korea (DPRK o North Korea) isip "pagpangandam alang sa pagpanakop" sa ilang nasud sa mga pwersang militar sa US ug South Korea. Isip tubag ug pagpakita og determinasyong manalipud sa nasudnong soberanya niini, nagpalupad ang DPRK og mga ballistic missile sa kadagatan

Ayhan ang FS25, daghan na ang gilunsad sa US nga aktibidad militar. Usa dinhi ang gipahigayon niadtong Marso 5, kung asa nabomba sa US ug South Korea ang komunidad sa Nongok-ri, lungsod sa Pocheon, Gyeonggi tungod sa sayop nga mga koordineyt (lokasyon) nga nabutang sa mga kompyuter sa jet fighter. Walo ka bombang MK-82 (500-libras ang gibug-aton) ang "aksidenteng" nahulog sa eroplanong iggugubat.

Dili moubos sa 30 ka sibilyan ang nasamdan sa insidente. daghang mga balay ug bilding ang naguba samtang nakasinati og grabeng troma ug kahadlok ang mga residente.

Mibarog ang meyor sa Pocheon nga dili na dapat maghimo og susamang mga war games sa ilang lungsod hangtud dili masiguro sa militar nga dili na mahitabo ang susamang aksidente. Tulo ka dagkung pasilidad militar, nga langkub ang 4,960 ektaryang yuta, ang anaa sa lungsod sa Pocheon.

Pagpangandam sa Balikatan Exercises "SABAK" 2025

Sa pagsugod pa lang sa 2025, miarangkada na ang pagpangandam sa Armed Forces of the Philippines (AFP) ug mga pwersa sa US alang sa tinuig nga Balikatan war games sa Pilipinas. Nakatakdang ilunsad ang ika-40 nga serye sa Balikatan sa teritoryo sa Pilipinas sa Abril ug Mayo. Gitawag ang Balikatan karong tuiga og SABAK 2025. Gilaumang labwan niini ang 16,000 ka tropang Pilipino ug Amerikano nga misalmot sa miaging tuig.

Sa anunsyo sa AFP, gawas sa pagsalmot sa daku kaayong ihap sa mga sundalo sa US mosalmot usab ang armadong pwersa sa Australia, Japan ug uban pang mga nasud. Niadtong 2024, adunay mga upisyal militar sa 14 ka pang mga nasud ang nagsilbing "obserber" sa war games. Nag-unang ilunsad ang mga war games sa Luzon ug Palawan.

Isip pagpangandam, gilunsad sa AFP ang Combined Arms Training Exercise (CATEX) "Katihan" Battle niadtong Marso 3 hangtud Marso 12. Misalmot dinhi ang 6,000 ka sundalong Pilipino.

Pipila ka serye usab sa mga manioarang militar ang gilunsad sa Pilipinas uban ang US, Australia, Japan ug Canada sa kadagatan ug kahanginan sa Pilipinas.

Niadtong Pebrero 21, nakigmiting ang hepe sa AFP sa kumander sa US Indo-Pacific Command. Gipahigayon usab ang mga tigum sa AFP sa mga upisyal ug pwersa sa Japan, France, ug Germany sa miaging kwarto.

Welga sa Nexperia Philippines, nagmadaugon

NADUSO SA 74 ka oras nga welga sa Nexperia Philippines Inc. Workers Union ang kapitalista sa multinasyunal nga kumpanya nga hatagan og konsesyon ang mga mamumuo sa pagkignegosasyon niini alang sa bag-ong *collective bargaining agreement* (CBA). Miagaray ang kapitalista human mikabat sa gibanabanang ₱1.26 bilyon ang nawalang kita sa kumpanya tungod sa welga gikan Marso 5 sa hapon hangtud Marso 8.

Gisugat og suporta ang mga welgista sa mga sama nilang mamumuo ug ubang organisasyon gawas sa Light Industry and Science Park 1 sa Cabuyao City, Laguna. Nakab-ot sa unyon ang pagbalik sa trabaho sa pangulo sa NPIWU nga si Mary Ann Castillo ug usa pa ka upisyal sa unyon nga gisisante. Nakuha usab sa unyon ang dugang nga ₱17 kada adlaw alang sa 2024, ₱19 alang sa 2025, ₱21 alang sa 2026 ug ₱20,000 *signing bonus*. Tin-aw usab nga gisulti sa kasabutan nga ginabawal ang unsamang lakang pagpanimalos sa mga mamumuong misalmot sa welga.

Matud kang Castillo, nagmadaugon ang ilang welga tungod kay daghan ang nahigmata sa kahimtang sa mga mamumuo sa Nexperia ug nakighiusa sa ilang pakigbisog. Dugang pa niya, midaku ang kadasig sa mga unyonista ug andam silang labaw pang mosukol alang sa ilang mga katungod.

Ibalik ang mga tahungan sa Navotas. Miadto sa *city hall* sa Navotas ang mga mangingisda ug magtatahong ilalum sa Pamalakaya niadtong Marso 14, aron iduso sa lokal nga guberno nga tugutan silang ibalik ang ilang mga tahungan. Niining adlaw usab niadtong milabayng tuig, gidemolis sa guberno ang ilang mga tahungan sa takuban sa "rehabilitasyon" sa Manila Bay. Kapin 200 ka tahungan ang gidemolis niadtong milabayng tuig aron hatagag dalan ang 650-ektaryang proyektong reklamasyon sa San Miguel Corporation sa Navotas.

Hustisya alang sa mga residente sa Balubad. Nagmartsa sa Angeles City sa Pampanga ang mga residente sa Sityo Balubad, Barangay Anunas niadtong Marso 12 aron manawagan og hustisya sa bangis ug ilegal nga demolisyon sa ilang komunidad niadtong Marso 12, 2024. Sa demolisyon niadtong miaging tuig, 600 ka pamilya ug 48 ka mag-uumang benepisyaryo sa *certificate of land ownership award* ang gipalayas gikan sa ilang yuta.

Mga konsyumer batok sa mahal nga presyo. Gimakmak sa protesta sa lain-laing mga grupong kabahin sa Samahan ug Ugnayan ng mga Konsyumer Para sa Ikauunlad ng Bayan (Suki Network) niadtong Marso 14 ang mga merkado sa Metro Manila aron ipanawagan ang pagpaubos sa presyo sa pagkaon, palaliton ug mga yutilidad. Aduna usay laing protesta ang kabatan-onang estudyante uban ang mga mamumuo aron babagan ang pagsaka sa singil sa plitihan sa tren.

3 gipatay sa AFP sa mga pekeng engkwentro sa Mindoro ug Negros

DUHA KA KASO sa pekeng engkwentro ang nataho sa Mindoro ug Negros sulod lamang sa usa ka semana kung asa tulo ang gipatay sa mga sundalo sa Armed Forces of the Philippines (AFP). Dayag nga paglapas sa internasyunal nga makitawhanong balaod ug lagda sa gubat ang tinuyong pagpatay sa AFP sa mga biktima.

Sa Negros Occidental, gidagit sa mga ahente sa Crime Investigation and Detection Group silang Noynoy Ponteras (Ka Jojo) ug Marisa Pobresa (Ka Kim) niadtong Marso 7, alas-7 sa gabii, sa usa ka barangay sa Bacolod City. Pagkaugma, gipagawas nga sila napatay sa usa ka armadong engkwentro sa AFP ug Bagong Hukbong Bayan (BHB) sa Sityo Paraiso, Barangay Caduhaan, Cadiz City. Matud sa BHB-Negros Island (Apolinario Gatmaitan Command), gitoryur ang duha ayha tinuyong gipatay.

Sa Oriental Mindoro, gipanghimakak sa BHB-Mindoro (Lucio de Guzman Command) nga Pulang manggugubat ang ginasulti sa 4th IB nga napatay kini sa usa ka "engkwentro" niadtong Marso 14 sa Sityo Cabuyao, Barangay Panaytayan, Mansalay. Matud sa hukbong bayan, walay yunit o elemento sa BHB sa maong barangay sa maong panahon. Wala pa naila ang maong biktima.

Sa parehong insidente, gipagawas sa AFP nga adunay nasakmit nga mga armas, bala ug eksplu-sibo gikan sa mga biktima.

Pag-aresto. Giaresto ug gisulayan pagtago sa mga pwersa sa 3rd Special Forces Battalion ang lider-Lumad Manobo nga si Michelle Campos ug tulo pa niyang kauban. Nagabyahe sila niadtong Marso 5 sa gabii sa Barangay Das-agan, San Francisco, Agusan del Sur. Nakaestroya lamang sila sa mga grupo sa tawhanong katungod niadtong Marso 11 sa usa ka ospital sa Prosperidad.

Samtang, wala pa gihapon nakaplagan ang lokasyon sa lider-Lumad nga si Genasque Enriquez nga giaresto niadtong Marso 2. Silang Campos ug Enriquez mga iladong tigpanalipud sa katungod sa ilang komunidad sa Lianga, Surigao del Sur batok sa dagkung korporasyon sa mina ug pagtroso.

Pagpanakit. Gidakop ug gikulata sa 94th IB si Alberto Piaduche niadtong Marso 9 sa gabi samtang sakay sa motorsiklo sa Sityo Tuyuman, Barangay Caradio-an, Himamaylan City sa pasangil nga sila mga myembro sa BHB. Kauban niya kaniadto ang usa ka paryente. Matud sa taho, pugos nga gipasakay sa usa ka *pick-up truck* ang duha ug gidala sulod sa hedkwarters sa militar. Didto gikulata si Piaduche ug gipaangkon nga adunay kalambigitan sa hukbong bayan. Gibuhian sila sa tungang gabii.